

JOHAN VAN OVERBEEK:

‘In elke vorm te snoeien’

Plantnaam: Cornus mas – Gele kornoelje
Groeivorm: heester tot meerstammige boom
Blad: eirond tot ovaal
Bloem: geel, in kleine schermen
Bijzonderheden: bloeit einde winter

Cornus mas staat bekend om zijn winterbloei. De gele bloemen verschijnen vanaf februari op de dan nog kale takken. Minder bekend is de mogelijkheid tot snoeien. Boomkweker Johan van Overbeek: ‘Consequent snoeien zorgt voor een nog rijkere bloei.’

Tekst en fotografie: Emiel van den Berg

Het geslacht Cornus telt ruim veertig soorten en behoort tot de familie van Cornaceae, de kornoeljefamilie. Binnen de soorten zijn er nogal wat verschillen in groei en bloei. Een belangrijk algemeen herkenningspunt is dat de bladnerven niet aan de bladrand eindigen, maar evenwijdig aan die bladrand doorlopen. Tot aan de bladtop. Kenmerkend is ook dat die nerven een ruberachtige substantie bevatten.

Van de verschillende soorten zijn er slechts twee die in de winter bloeien: C. mas en C. officinalis. Aan het einde van de winter, nog voor het blad verschijnt, openen zich de lichtgele bloemen. C. mas is de bekendste, de soort is inheems in grote delen van Europa. C. officinalis groeit van nature in delen van Azië. Beide soorten worden als heester gekweekt van waaruit een kleine meerstammige boom kan groeien. Steeds vaker worden ook hoogstambomen gekweekt.

Van C. mas wordt vaak gedacht dat het een inheems gewas is. De heester komt geregeld

voor in grove groenstroken, bijna altijd in combinatie met inheems struikgewas. Echt inheems is deze gele kornoelje echter niet. Alleen in het uiterste puntje van Limburg komt hij van nature voor. In de vrije natuur vormen zich forse, breed uitgroeïende heesters van enkele meters hoogte. Volwassen exemplaren groeien op den duur uit tot meerstammige bomen van maximaal 5 tot 6 meter hoogte. De gesloten kroon is breed eirond tot rond.

BAST EN KNOPPEN

Boomkweker Johan van Overbeek heeft zich gespecialiseerd in vormsnoei en vindt C. mas een van de mooiste vormbomen voor de winterperiode. “Jammer genoeg nog behoorlijk onbekend, maar de sierwaarde is groot.” Hij noemt de grijsbruine kleur van de bast van zowel stammen als oudere takken, die bast schilfert in kleine plaatjes af. “Hoe ouder de plant, hoe karakteristieker.” Ook prijst hij de duidelijk zichtbare bloemknoppen aan de fijne, jonge twijgen. “Juist goed zichtbaar wanneer al het blad is gevallen.” Over dat gevallen blad valt nog te vertellen dat de herfstverkleu-

ring sierwaarde heeft. In de herfst kleurt heel de plant warm oranjegeel.

Van Overbeek vindt C. mas ook een prima plant om tot snoeivorm om te toveren. Op zijn kwekerij staan lage en standaard leivormen, bogen, zuilvormen en meer- en hoogstammen. “Ook het feit dat de soort zo goed te snoeien is, is nog behoorlijk onbekend.” Snoeien vraagt wel wat aandacht, de gele kornoelje vertakt niet zo vanzelfsprekend als bijvoorbeeld een Carpinus. C. mas maakt vaak enkele lange scheuten. Door die consequent terug te knippen of te verwijderen, ontstaat er een dichtere vertakking. “Dat snel groeiende jonge schot moet je twee tot drie keer per jaar toppen. Is de vertakking eenmaal op orde, dan is één keer per jaar snoeien voldoende. De groeikracht van de gele kornoelje is bescheiden.”

DRACHTPLANT

Belangrijkste sierwaarde van C. mas is uiteraard de gele winterbloei, vanaf eind februari. Die bloei duurt tot het moment dat de bladeren zich ontvouwen. “Hij bloeit ook op overjarig hout. Houdt de plant daarom compact; hoe compacter, hoe meer bloemen, hoe meer wintersierwaarde.” Belangrijk om te weten is nog dat C. mas een belangrijke drachtplant is.

Eind zomer verschijnen glanzend rode bessen die eetbaar zijn, maar op terrassen en paden overlast kunnen veroorzaken. Belangrijk is daarom een standplaats met een onderbegroeiing van bodembedekkers. “Voordeel van die bessen is wel dat ze vogels aantrekken. Goed voor de biodiversiteit.”